

ДО

Г-Н БОЙКО БОРИСОВ

МИНИСТЪР- ПРЕДСЕДАТЕЛ

ДО

Г-Н ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ

ЗАМ.МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ

ДО

Г-ЖА ДЕНИЦА САЧЕВА

**МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

ДО

Г-Н ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ

МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

ДО

Г-Н КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

**МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА**

ДО

Г-Н КИРИЛ АНАНИЕВ

МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

От името на Коалиция „Детство 2025“ предоставяме на Вашето внимание СТАНОВИЩЕ, базирано на нашия опит и професионална компетентност в работата с най-уязвимите деца и семейства, свързано с въздействието на кризата, причинена от Covid-19 върху техния живот и заявяваме пред Вас нашата готовност за съдействие и сътрудничество в търсене на най-добрите и адекватни на нововъзникващите потребности на уязвимите групи решения и мерки.

Защита на уязвимите семейства и деца в алтернативни грижи по време на пандемията Covid-19

В цяла Европа пандемията Covid-19 вече има драматично въздействие върху най-уязвимите деца и семейства, причинявайки натоварвания на системата за закрила на детето. В някои общности мерките, предназначени да спрат разпространението на вируса, носят риск от създаването на дълбока социална криза.

В България вече сме свидетели на значително увеличение на броя на семействата, които са изправени пред изключителни лишения, поради внезапна загуба на доходи, недостиг на храна и липса на достъп до базисни услуги, свързани със здравеопазване, образование, социална подкрепа и грижи. **Тревожността ни към настоящия момент се увеличава както по отношение задоволяване на техните базисни потребности и реализиране на основните им човешки права, така и по отношение претовареността на социалната система и възникналите затруднения във функционирането на много социални услуги, вследствие от въведените мерки за ограничаване на Covid-19.**

Социалното дистанциране и карантината оказват засилен натиск върху семействата, включително домакинствата със самотни родители, домакинствата с много поколения, семействата с ниски доходи, семействата на деца със сложни здравни потребности или увреждания, семействата от етнически малцинства и т.н.

Изброените по-долу фактори са като тиктакаща бомба и излагат децата на повишен риск от изоставяне от техните семейства:

Фактори:	Рискове:
----------	----------

<p>Липса на достъп до здравни грижи и условия за хигиенна и здравословна среда</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ограниченият или никакъв достъп до здравни грижи способства увеличаването на смъртността в семействата без личен лекар или достъп до здравни грижи; - Ограничените възможности за социална работа на терен, ориентирана към по-добро обяснение на ситуацията и силната тревога за бъдещето води до увеличаване риска от развиване на психически заболявания; - Много семейства, живеещи в гета или махали, нямат достъп до питейна вода, канализация и хигиенни материали и няма да могат да изпълнят превантивните мерки за незаразяване с опасния вирус;
<p>Достъп до образование</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ограниченият начин на живот и затварянето на училищата също могат да имат дългосрочни последици за най-уязвимите и маргинализирани деца, увеличавайки вече съществуващите различия в образователната система. Приветстваме усилията на МОН да въведе онлайн обучението! Въпреки това, липсва достъп до онлайн обучение и допълнителна подкрепа за учене за най-уязвимите и маргинализирани деца: спорно е дали имат у дома необходимите устройства (вкл. някакъв или достатъчен интернет) и в повечето случаи техните родители не могат да ги подкрепят със самоподготовката и домашните. Малките деца от рисковите групи пропускат възможности за обучение и развитие в детските градини, тъй като всички са затворени.
<p>Загуба на доходи и липса на средства за осигуряване на ежедневието</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Увеличаване на броя на семействата, които нямат финансови възможности поради загуба на работа за осигуряване на храна, плащане на наем за жилище; ток, вода, за обезпечаване на собствените си нужди и тези на децата си; - Увеличаване на насилието в семейството; - Увеличаване на случаите на деца, които да бъдат извеждани от семействата и настанявани в социални услуги, поради по-горе посочените причини;

<p>Претоварване или други трудности във функционирането на системата за социално подпомагане</p>	<p>Системата за социално подпомагане е пред сериозен срив и невъзможност да отговори на обществените очаквания поради:</p> <ul style="list-style-type: none">- Липса на адекватен на нововъзникващите потребности на хората план за социална подкрепа – прилагат се мерки, които работят в обичайна среда на риск, но не отразяват специфичните рискове, предизвикани от Covid-19.- Липсва информация на местно ниво за семействата в нужда и ясен механизъм за достъп до подкрепа, който да е популяризиран и да се ползва от хората.- Поради липса на адекватна семейна подкрепа се увеличава риска от изоставяне на деца и тяхното настаняване в социалните услуги от резидентен тип;- Недостатъчна подкрепа на приемните семейства, поради невъзможността да бъдат посещавани в дома им да бъде извършвана мобилна работа.- Текущото на специалисти в социалната система е голямо, поради прекалена натовареност, която при тези извънредни условия се увеличава още повече, липса на супервизия и професионална подкрепа, както и прекалено ниското заплащане.
--	---

<p>Претоварване или други трудности във функционирането на социалните услуги за деца в алтернативна грижа (включително деца в институции) и лицата, полагащи грижи за тях .</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Свърхнатовареност на екипите в резидентните услуги, поради нови отговорности - планиране и провеждане на нови занимания, справяне с предизвикателно поведение, породено от изолацията, спазване на изискванията за постоянна дезинфекция, мерене на температура и т.н. - Ограничен достъп до онлайн обучение и до социални услуги в общността, където децата и младежите получават допълнителна терапия и подкрепа - Необходимост от допълнителен финансов ресурс за покриване на извънредните разходи, които възникнаха заради кризата и не са предвидени в държавно-делегираните бюджети. Това са предимно разходи за транспорт на служителите (често идват от околните села, а градският транспорт е разреден и рисков); храна (децата и младежите по цял ден са в ЦНСТ, докато при нормални обстоятелства се хранят на обяд в училище или дневен център), защитни средства; допълнителни материали (за занимания с децата и младежите) - Нужда от указания от властите как да се постъпва, в случай на съмнение за заразяване или заразяване на дете/младеж в резидентна услуга поради трудността (а някъде и невъзможността) да се изолира в ЦНСТ
<p>Опасност от пренасочване на средства, предназначени за реализиране на процеса на деинституционализация на деца и възрастни към други сфери, засегнати от пандемията.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Невъзможност да бъдат осъществени стратегическите и оперативни мерки, свързани с влизане на ЗСУ и подзаконовите нормативни актове в сила, закриване на специализирани институции, разкриване на нови социални услуги и увеличаване на техните финансови стандарти; - Невъзможност да бъдат развити широк спектър от грижи за семейството и услуги, базирани в общността, което да подкрепи българското семейство и да намали рисковете от изоставяне на деца от техните родители.

Спешни препоръки за националната политика и вземащите решения

Като се има предвид извънредното положение и с цел превенция на сериозните рискове за децата и техните семейства, ние призоваваме да се гарантира че:

- всяко решение за пренасочване на националните бюджети, както и на човешките ресурси за справяне с кризата Covid-19, включва мерки за укрепване на системата за закрила на детето и осигурява мрежи за социална сигурност, които ефективно достигат и подкрепят най-маргинализираните семейства и общности.
- плановете и стратегиите за действие за деинституционализация, в т.ч. предотвратяване на раздялата на деца от семействата, не са засегнати неблагоприятно поради пандемията и че те се преразглеждат в съответствие с отговора на пандемията
- ще се разработи механизъм и план за действие, в който да се очертае кой трябва да се грижи за децата в риск и как ще бъде подкрепен, в случай че лицата, които се грижат за тях са засегнати от Covid-19 .
- ще се създадат приобщаващи модели за обучение, адаптирани към местните обстоятелства, за да се гарантира, че всички ученици имат достъп до информационни технологии и дистанционно обучение.
- ще се подготви анализ на риска и планирани дългосрочни мерки с ясни срокове и ангажименти за възстановяване след кризата на най-засегнатите сектори и уязвимите групи от хора, за да се гарантира здравето, благополучието и зачитането на правата на всички деца и подкрепа за техните семейства след преодоляване на пандемията.

Препоръки, относно използването на ЕСИФ (Европейски структурни и инвестиционни фондове) за справяне с пандемията

В контекста на предстоящата модификация на програмата за програмния период 2014-2020 г.¹ и съответните мерки призоваваме българското правителство и Европейската комисия да:

- Защити съществуващите ангажименти на Европейския структурен и инвестиционен фонд за деинституционализация и прилагане на актуализирания план за действие на Националната стратегията „Визия за деинституционализация на децата на Република България“.
- Гарантира, че всяко решение за пренасочване на свободни средства от ЕСИФ за справяне с кризата Covid-19 включва мерки за укрепване на системата за закрила на детето и предоставя мрежи за социална сигурност, които ефективно достигат и подкрепят най-маргинализираните семейства и общности.

¹ On 18 March, the Commissioners Elisa Ferreira, responsible for Cohesion and Reforms, and Nicolas Schmit, responsible for Jobs and Social Rights sent a letter to Bulgaria to inform them on the individual support they can receive under the Coronavirus Response Investment Initiative (CRII).

Коалиция „Детство 2025“ е структура от 16 граждански организации и мрежи, работещи с деца и семейства в цялата страна. Членове сме на различни Европейски мрежи, ангажирани с политиките за децата и семействата в ЕС и инвестираме собствен финансов, човешки и професионален ресурс в подкрепа на реформата за деинституционализация в България.

С разработеното от нас становище заявяваме готовността си да участваме в гъвкави консултативни механизми и специализирани платформи за виртуално дискутиране на всяка една конкретна мярка и политика, касаеща децата и семействата:

С уважение,

Членове на коалицията:

Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения (БАЛИЗ)

Българска асоциация на клиничните психолози

Български център за нестопанско право

Български хелзинкски комитет

Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца, Нов български университет

Сдружение „Еквилибриум“

Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ – България

Сдружение SOS Детски селища България

Фондация „Полдер“

Фондация „За Нашите Деца“

Фондация „Карин дом“

Фондация „Лале“

Фондация „Лумос“

Фондация „Международна социална служба-България“

Фондация „Сийдър“

Надежда и домове за децата - клон България

За контакт:

Юлия Панайотова - e-mail: info@knowhowcentre.org;

тел: 0894 661352